

Måleri inspirerat av tv-serien "Narcos"

KONST

Måleri

Kristina Jansson: *Selbst Dort*
Andréhn-Schiptjenko, Hudiksvallsgatan 8

To m 5 november

Den amerikanska tv-serien "Narcos" börjar med en hänvisning till magisk realism. Det finns ett skäl till varför realismo mágico föddes i Colombia, säger den blodröda texten. "Narcos" baseras på den colombianske knarkungen Pablo Escobars öden. Den handlar om kokainet, men också om andra droger: pengar, det obeskrivliga våldet och den obegränsade makten.

I ett par oljedukar i stora format väcker Kristina Janssons minnen av Escobar (1949–1993) till liv. Med skickliga måleriska gester fångar hon hans glansdagar och förfall. Verken återger stämningen i en verklighet som överträffat sig själv med en grym kraft. Livet pågår i psykedeliska färger utan en gnuttu charm.

Medan målningarna visas på galleri Andréhn-Schiptjenko får den colombianske presidenten Juan Manuel Santos Nobels fredspris 2016 – ett pris som samtidigt ska ses som en hyllning till det colombianska folket. Santos slöt tidigare i år ett historiskt fredsavtal med Farc-gerillans ledare. Folkomröstningen föll dock uppgörelsen. Verkligheten

tillämpar den magiska realismen på sitt eget sätt.

Kristina Jansson fortsätter som tidigare utan att någonsin upprepa sig. I mosats till många konstnärer avstår hon från att gräva i sin egen historia. I stället blickar hon utåt. Hon hittar visuella uppslag och tematiska trådar i stort sett överallt. I nyhetsflöden i medierna, i ett fotografi ur ett magasin, ett youtube-klipp eller i en film. I Janssons konst finns en skytt av Alfred Hitchcock, Stanley Kubrick, Woody Allen och av deras bästa skapelser. "Fåglarna", "Dr Strangelove", "The Shining" och "Zelig".

Grundtonen för utställningen anger den konceptuella målningen "Million dollar painting". Jansson stannar dock aldrig för länge vid samma motiv. Varje verk utgör sin egen värld. Perspektiv, miljöer och ljussättningar växlar. Vi dras in i en mängd olika fragmentariska berättelser. Det drivna, figurativa måleriet avslöjar aldrig för mycket. Fotorealismens övertydighet luckras här upp till en samling av lösryckta fragment och undflyende referenser. Tankarna sätts igång som om varje scen var en rebus. Historierna rämnar. Färg och form tar till slut över och följer sin egen väg. Gertrud Stein skulle nog säga: en bild är en bild är en bild.

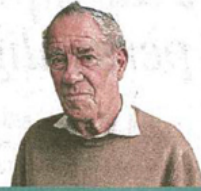
JOANNA PERSMAN
konst@svd.se

"Pitcher", kol på papper, 2016. FOTO: ANDRÉHN-SCHIPTJENKO

"Million dollar painting", 2016. FOTO: ANDRÉHN-SCHIPTJENKO

KRÖNIKA

PER WÄSTBERG

Detektivhistoria om triviala småsaker i händelselös vardag

Den kände engelske litteraturkritikern Frank Kermode skulle flytta och göra sig av med en del av sitt bibliotek. Förstaupplagor och dedikationsexemplar från berömda diktare som T S Eliot lade han i särskilda kartonger, recensionsböckerna i andra. Flyttfirman förväxlade dem. Den samlingen gick till makulatur. Det han velat kasta hamnade i den nya bostaden.

Författaren Alexander Masters berättar i en ny bok, "A life discarded" (Fourth Estate), hur en vän i en container i Cambridge hittar 148 dagböcker. Hur har de hamnat där? Vem har skrivit ner tiotusentals sidor i grönt blåck i mycket liten skrift alltifrån 1952? Jämte ett stort antal bisarra teckningar.

Masters forskar i årtal. Skribenten är säregat anonym. En kvinna, förstår han. Hon är fäst vid en person E som senare visar sig vara en kvinna. Hon verkar inte haft någon fysisk relation. "Haft" – ty han utgår från att hon är död.

Jag påminns om två *minor classics* i engelsk litteratur: George Grossmiths "Diary of a nobody" (1892) som parodierar skrytsamma memoarer och W N P Barbeillons "Journal of a disappointed man" (1919), en osedvanligt gripande livshistoria.

I de dagböcker Masters öppnar möter vi en person som aldrig nämner sitt eget namn eller en bekantskaps efternamn. Hon är missträknad på vad livet bjudit. Hon har inget annat att berätta än triviala småsaker ur en händelselös vardag.

Men hon är besatt av att skriva, varenda dag i ett halvt sekel: om magbesvär, fel mat till hunden, om skådespelaren John Gielgud – som hon dyrkade, men som inte höjde blicken när hon i en bokhandel bad om hans signatur. Hon bodde i ett hyresrum i 20 år, hade jobb som bibliotekarie, hushållerska, illustratör. Hon älskade att cykla och tillaga blomkålsstjälkar.

I en *detektivhistoria* till biografi spårar Masters till slut den anonyma: Laura Francis, född 1939. Han planerar ett urval av dagböckerna för att presentera ett liv som inte blev mycket av. Till sin chock får han veta att hon lever. Han hittar henne i en villa, mycket lång, öppen och rolig, fast på kant med världen.

Hon hade ätproblem tills hon mötte mikrobiologen Harriette Chick och bodde hos henne i tre år tills Harriette dog, 102 år gammal. Hon fortsatte att hushålla för hennes brorson till dennes död. Då vräktes hon från bostaden. Byggarbetarna kastade dagböckerna i containern. Det tog Masters fem år att upptäcka Lauras identitet.

Till hans förvåning har hon inget emot att dagböckerna blir offentliga. Hon skrev dem för sig själv, men skäms inte: en daglig redogörelse för en kvinnas tankar om sin existens, konstlöst nedtecknad inifrån henne själv.

Hon fortsätter att skriva än – inte för att motarbeta frustration, leda och försmädd kärlek utan för att hon gillar pennans ljud mot papperet: 3000 ord per dag. När hon öppnade dörren för Alexander Masters, 60 år efter dagbokens början, verkade det som om hon väntat på honom hela denna tid.

Per Wästberg är författare, ledamot av Svenska Akademien och medarbetare i SvD.
litteratur@svd.se